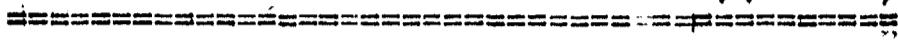

294

פרוטוקול מס' 57/א

מישיבת ועדת הכספים, טיוטת ד', י"ט בשבט תשט"ז
(1.2.56), בשעה 9.15.

י. גורי - היו"ר	חברי הועדה:	נוכחתי
י. בדר		
ז. צור		
נ. לרין		
ש. דיין		
ס. חזני		
א. הרצפלד		
ח. רובין		
מ. קלמר		
א. בהיר		

שר האוצר ל. אשכול	מזמנים:
מר קיטרון - מטעם משרד המשפטים	
מר בר-יוסף - מטעם בנק ישראל	
מר בן-דרור - מטעם משרד האוצר	
מר בזק - מזכיר הועדה	

- סדר-היום:
1. הצעת חוק בנק-ישראל (הוראת שעה) (תיקון)
 2. העברות מסעיף לסעיף
 3. שאלות ותשובות (בהשתתפות שר האוצר)

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

אנו עוברים לסעיף הראשון בסדר-היום: הצעת חוק בנק ישראל. הבינותי שלחברי הכנסת היה צורך קצת לשפוך את לבם/עניני ריבית ואטראי (והיו גם דברים אחרים, חבר-הכנסת בדר, מלבד הצרכים האלה). כך הסבת לי לעצמי את הויכוח הטרושן שהתקיים בכנסת, ואין לי כל טענה בגד זה.

שנית, לא השתתפתי באחת הישיבות של ועדת הכספים בה נתקבל איזה סיכום בענין זה. אני מבקש את מזכיר הועדה להספיק לנו סיכום זה.

י. בדר: שר האוצר אמר בכנסת שאינו מתנגד להגבלה בזמן. אני מבין שאדוני יציע, לכל צרה שלא תבוא, להאריך את הכוונת ב-9 חודשים נוספים. בטקרה כזה אני מציע 6 חודשים.

ז. צור: חצי שנה, לדעתי, הוא זמן מכסיטלי. חשבת שיספיקו 4 חודשים, עד ראשית יוני.

היו"ר י. גורלי:

הלא צריכים להכין חוק.

ז. צור:

למעשה עבודת ההכנה בעטתה כבר, פרט לנוסח.

היו"ר י. גורלי:

נעשה חשבון: אנו נשוב מהפגרה אחרי אוקטובר. אם רוצים לכלכל את העניין בזהירות, צריך להאריך את המועד לפחות עד סוף שנת 1956. אז יהיה לנו זמן לטפל, זהו תאריך הגיוני. אינני רואה אפשרות אחרת כי עד הפגרה נהיה עטופים בתקציב ובימי הפגרה לא נוכל לטפל בעניין.

ז. צור:

המצב הקיים אינו טוב, ולהאריך אותו בסנה שליטה, מתוך חוסר בטחון שהזמן יבטיח את הכנסת החוק, זהו דבר שאין לקבל אותו. הכנסת תסיים את הדיון בתקציב עד אפריל, בין אפריל לאוגוסט ישנה אפשרות לטפל בחוק זה. על כל פנים הנסיון הוכיח שתוספת של כמה חודשים, מבחינה זו, איננה כל-כך הכרחית לעניין, כי בלאו הכי סומכים על החודשים האחרונים.

היו"ר י. גורלי:

לא הייתי רוצה שנהיה במצב כזה שנוא לכנסת ונבקש הארכה נוספת. אני מוכן לקבל תאריך יותר מוקדם, אם בשם נגיד הבנק ייאסר כי הזמן יספיק להכנת החוק.

מר בר-יוסף:

אני חושב שהצעתו של היו"ר היא ההגיונית ביותר.

מר קיטרנוב:

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה שמטמטלה מציע את החוק הזה ללא תאריך.

היו"ר י. גורלי:

אולם שר האוצר אשר שהוא מסכים לאיזו הגבלה בזמן. אם המטמטלה התכוונה טלכתחילה לבקש את הלימוד כסות שהוא, היא יכולה גם לשנות את דעתה (מצטט את דברי שר האוצר). שר האוצר אשר שהוא מוכן שייקבע מועד של כמה חודשים, לא אמר כמה. אני חושב שבעניין זה כדאי לסמוע את דעת נגיד הבנק, כי שר האוצר לא חישב את הלוח בדיוק.

מר בר-יוסף:

התיקון הזה, כפי ששר האוצר ציין כבר, מטאיר פתח פתוח למטמטלה להחליט מתי שהיא רוצה, לאחר התייעצות עם ועדת הכספים, כדי לקבוע עבור הבנקים בלבד את שער הריבית. לפני שנגיד הבנק נסע, היתה לי שיחה אתו בעניין זה. כרגע מדובר בחוק הכללי שיחול גם על בנקים וגם על לווים פרטיים ומוסדות אחרים. בעניין זה דעתו של הנגיד היתה, שעד סוף השנה נצטרך לערוך דיונים רבים, ויש צורך בתקופה של שנה כדי לסיים את כל הדיונים ולהגיש את ההצעה.

ש. דיין:

הניכוח בתקיים כבר, הוא נמשך זמן רב והגיע הזמן לקבל החלטה. לשם כך דרושים חודש - חודשים. לאחר פגרת פסח, ביוני או יולי, אפשר לגמור ולסכם בעניין. אני מניח שנוכל להגביל את עצמנו בחצי שנה.

ז. צור:

למען האמת לא מחסור בזמן טבע את הבאת החוק, אלא היו חלוקי-דעות. מבחינה זו אין בטחון שבסוף השנה טוב הצעה כזו שאין מחוקקים חוק. לי נראה שתוספת של חודשיים-שלושה, לא היא הקובעת. הזמן עד יולי מספיק כדי להכין את החוק.

היו"ר י. גורלי:

גם אליבא דידך התאריך צריך להיות ה-31 באוקטובר.

ז. צור:

אפשר להכין את החוק לפני כן, תוך חודש חודשיים.

גם אני חושב שטועד של 6 חודשים מספיק.

ס. חזני:

אני מבין שההצעה המתגבשת היא לקבוע את התאריך 31 ביולי 1956.

הינ"ר י. גורי:

אני מציע 30 ביוני 1956.

י. בדר:

אין לפני מלא שתי הצעות. איבני רוצה להציע הצעה שלישית מפני שאני רוצה שהיא לא תתקבל. אין לי ברירה אלא להצביע את ההצעות.

הינ"ר י. גורי:

ה צ ב ע ה

הצעת חה"כ בדר - לא נתקבלה

הוחלט לקבוע את התאריך ה-3 באוגוסט 1956

אני רוצים הסתייגות.

י. בדר:

החוק הזה מטום מה הוגש באיחור מסויים ואם הוא לא יתפרסם עד סחרותיים ינואר מצב ייחיד

מר מיטלמן:

כמה ימים, של חלל ריק שאינו רצוי. אני מבקש שחבר-ועדה יציע סעיף חדש: תחילת החוק סיום קבלתו בכנסת (או סיום סחרותיים) בכדי לפגוע חלל ריק.

אני מציע זאת.

הינ"ר י. גורי:

פירושו של תאריך זה, ה-3 באוגוסט, שהממשלה סוכרחה להביא את הצעת החוק

י. בדר:

הכללי זמן רב לפני ה-3 באוגוסט בכדי שהחוק יתקבל בקריאה סופית ב-3 באוגוסט.

נדמה לי שכאן ישנה אי-הבנה. התיקון לחוק הסובא כיום בא כדי לפחוק את התאריך

מר בר-יוסף:

ה-3 בפברואר 1956 שנקבע כתאריך אחרון שניתן לנגיד הבנק בכדי לקבוע את סער הריבית לבנקים, לאחר התיעצות הממשלה והחלטת ועדת הכספים. אם בסמוך את המלים האלה, כפוצע בהצעת החוק, אמצב יהיה כזה, שתמיד יוכל נגיד הבנק, לאחר פניה לממשלה והחלטה של ועדת הכספים, לקבוע סער ריבית לבנקים.

כאשר שר האוצר הגיש הצעה זו הוא אמר שהממשלה עומדת להגיש הצעת חוק אשר תסדיר את ענין הריבית בכל המסך - בנקים וגם שאינם בבנקים. השאלה שמתעוררה היתה: כתי תובש הצעת חוק זו. לכן השאלה איבנה בתיקון התאריך בחוק בנק ישראל, כי אם בקביעת התאריך להצעת חוק כללי מטעם הממשלה.

אם נקבע תאריך בחוק בנק ישראל - ולא נסחק אותו כליל - או שיוצא צו לבני

ז. צור:

הבנקים או תובש הצעת-חוק כוללת.

כדי שיוצא צו לא סוכרחה להיות תאריך בחוק; אתה יכול לפנות סחר ולדרוש זאת.

מר בר-יוסף:

גולם אין חובה להוציא את הצו.

ז. צור:

הכוונה היתה לפחוק את התאריך הזה ולהשאיר את ענין הוצאת הצו בידי הממשלה והבנק.

מר בר-יוסף:

הינ"ר י. גורין:

ברור שהכרזתה של חברי הוועדה היתה, שארי"ך להכין חוק, ודאגו לקבוע זמן. זה היה הציר שמסביבו היה הויכוח. אבל נכון הוא מה שאמר סר בר-יוסף, שאם מקבלים את ההצעה הסקורית של הממשלה, אין זה טובע טוועדת הכספים לדרוש טנגיד הבנק ומהממשלה להגיש את החוק. התאריך ה-3 באוגוסט 1956 אינו סביר לענין זה, כי זאת אפשר להבטיח גם אם יטחקו סלים אלה.

סר קיטרנוב:

איפה ייקבע התאריך? היה ויכוח על התאריך והיתה מפילו הסתייגות על התאריך. ברור לכולם שדובר בתאריך שייקבע בחוק. אם הכוונה להגיד לממשלה: עד יום מסוים עליך להגיש חוק - זה לא שייך לחוק הנוון. או שהחוק הטובע ישאר כמות שהוא ולא תהיה הסתייגות, או שבחוק יהיה תאריך.

ש. דיין:

בודאי שבחוק צריך להיות תאריך.

הינ"ר י. גורין:

ברור לכל אחד מאתנו שהתאריך ה-3 באוגוסט 1956 אינו מבטיח כלל מתי תגיש הממשלה את החוק. אבל על יסוד הבירור שהתנהל אמשול והיום, זהו טעין הסכם ג'נטלמני בינינו לבין הממשלה ובנק ישראל: אנו מאשרים לכם להגיש את החוק. ואנו רוצים לתת לכם זמן ספיק. אבל אין זה שייך לנוסח החוק הנוון.

אמר סר בר-יוסף: לצורך זה איננו זקוקים לקבוע תאריך, זה יכול להיות תאריך כל שהוא. בזה שאתם כותבים ה-3 באוגוסט 1956 אתם מבטיחים הסכם ג'נטלמני ביניכם ובין הממשלה אבל אינכם מבטיחים את החוק.

סר קיטרנוב:

האם החוק ישאר כמו שהוא או לא?

הינ"ר י. גורין:

זה נתון בידי ועדת הכספים. את חברי ועדת הכספים, עקב חלופי הדברים המלה, יבקשו את הינ"ר לדרוש סחדש ולהאליט סחדש - הוא יעשה זאת. אם לא - לא יעשה זאת.

סר בר-יוסף:

אם תכניסו תאריך כל שהוא בחוק בנק ישראל, אין זה אומר שייגישו אותו חוק אליו. אתם מתכוונים, אין זה מבטיח את הדבר. אם אתם רוצים להאיץ הממשלה להגיש חוק כללי, אין לעשות זאת על ידי קביעת תאריך בחוק בנק ישראל. אם תקבעו תאריך כזה בחוק, נגיד בנק ישראל יפרטם צו שיחול על הבנקים ועל מוסדות שיתופיים בלבד ולא יחול על אותו שוק שחוק, שבייחם אליו אתם מתרעטים.

א. בתיר:

אנו מתרעטים גם לגבי הבנקים.

סר בר-יוסף:

אבל אם יוצא חוק כללי הוא יחול גם על בנקים, גם על אגודות שיתופיות וגם על גורמים פרטיים. הכוונה בהצעת חוק זו היתה למחוק את התאריך כדי לתת שהות לממשלה להגיש חוק כללי.

הינ"ר י. גורין:

אני אמנם דיברתי על הסכם ג'נטלמני, אבל אנו רוצים גם להפעיל לטף על הממשלה. על ידי זה שנתנו קובעים תאריך מסויים, זה מחייב את הממשלה לעשות כל סאמץ כדי שהחוק הכולל יהיה מוכן עד אותו תאריך.

סר בר-יוסף:

זה לא יחייב את הממשלה, אתם טועים.

הינ"ר י. גורין:

באופן פורמלי בודאי לא, אבל סאמחויבה צבורית, סבחינות היחסים בפדלמנט, בוועדת הכספים - כן יחייב. שר האוצר בענה לחברי הכנסת, אמר שאין האגודות

ועדת הכספים -
1.2.56

א.ס.

מצדו, וזוהי באה ועדת הכספים, מחזיקה בדברי שר האוצר ואוסרת: טבו קובעים את ה-3 באוגוסט, אבל דע מה קבענו: בטשן פרק זמן זה עליך להכין חוק כולל ומקיף, ולא - לא תעמוד בהאחרתך; ואם תבוא ב-3 באוגוסט ותבקש ארכה - אולי נסרב לתת לך את הארכה הזאת. כך הבינותי את החלטת ועדת הכספים.

מר בר-יוסף:

עצם העובדה שתכניסו תמדיך זה לא תסנה את המצב, כי גם אז כל צו שיוצא על ידי בנק ישראל יחול רק על בנקים ועל מגודות שיתופיות לאשראי, זאת אוסרת סמחבינה זו: לא השגנו דבר. אם נוציא את התמדיך, ועדת הכספים יכולה ללחוץ בעניין זה כל רגע. אם ברצונכם להפעיל לחץ על האוצר, אתם יכולים לעשות זאת על ידי החלטה של ועדת הכספים. התמדיך לא יעזור.

ש. דיין:

מה זה מפריע?
אם החוק לא יוגש עד ה-3 באוגוסט, יבקשו טוב ארכה.

מר בר-יוסף:

הינר י. גורין:

אז פוקע תוקף הסעיף ונגיד הבנק יהיה מחוייב לפרס צו.

ז. צור:

היו כמה דיונים בהשתתפות נגיד הבנק, הוא סר שנועת הבנקים הדעות היו כחולקות בנדון, והיתה דעה בעלת השפעה מכרעת - אם כי לא שקולה - שלא תוך להגביל - לא תחוק לבנקים ולא לגבי הבנקים. רק חלק מן הבנקים סתייחסים באופן תקיף, וגם הם כל הזמן סזהירים, שיעלו את הריבית אם המב לא ישתנה. יש בידיו תמדיך, קוראים לזה לחץ של הכנסת, וברגע שבעזוב אותו - אין חוק כולל ואין צו מינימלי, לגבי הבנקים לפחות. עד עכשיו לא פורסם צו לגבי הבנקים, לכן יש להגביל את הנגיד בטסגרת של תקופה סטטיסטית; ה-3 באוגוסט כפי שהוחלט, והיה, אם הממשלה לא תכין חוק - לפחות יהיה צו.

א. בהיר:

אני מציע לחברי הועדה שני דברים: (א) שועדת הכספים תחליט - בהמשך לזיכרון שנערך מתחיל - לבקש את הממשלה להגיש את הצעת החוק הכוללת לא יחזור תמדיך איכס, שנסכים עליו - בהתאם להודעת שר האוצר - אלא שזה יהיה סיכום של ועדת הכספים והינר יודיע על כך טעל בטתה כנסת.

(ב) לעשות רביזיה להחלטה הקודמת של ועדת הכספים ולהעתיק את התמדיך מה-3 באוגוסט 1956 ל-3 באוקטובר, ובדברוי לוסר לטה. במידה שהממשלה - שתוך טטא ומתן שהיא מנהלת עם כל הגורמים הנוגעים בדבר לניסוח החוק והבידורים שהיא מקיימת - תביא את החוק ברגטיה יוני או יולי, כלומר לפני הפגרה, שלא נהיה קשורים עם קבלת החוק עוד לפני הפגרה.

מר בזק:

בטקרה כזה צריך להעתיק את התמדיך לנובמבר, כי הפגרה ספתייפת בנובמבר.

א. בהיר:

בכוון את התמדיך לפי הפגרה. אני רוצה להשאיר זמן לא רק לממשלה, כדי לנהל את בירוריה, אלא גם לדיון ודברים בוועדת הכספים. יתכן שנצטרך לקבל טעלחות, זהו חוק קשור בגורמים שונים, וועדת הכספים יתכן שתהיה נאלצת להסקיע זמן רב בדיון בחוק לאחר שהממשלה תגיש אותו.

הינר י. גורין:

אוכל לחדש את ההצבעה רק אם אתבקש על ידי חלק ניכר של חברי הועדה. גם טילו חידשתי את ההצבעה הייתי מבקש להפריד בין הדברים.

ביחס לתיקון החוק הזה אנו יכולים לקבוע
תאריך כל שהוא, לפי שיקולים שונים, יכולים גם כלל לא לקבוע תאריך,
כפי שהוצע על ידי הממשלה, כי זה הגיוני ביותר.

מצד שני עומדת השאלה - שאיננה קשורה בחוק -
שעל יסוד הבירור שהיה ועדת הכספים צריכה להפליץ בפני הממשלה
לגשת טיד להכנת החוק. אבל היות וזהו חוק מסונגן, יש להשאיר זמן מספיק
לכנסת, כדי שהיא תוכל לדון בחוק זה, והיא מקבלת בחשבון גם את חברת
הקייץ. הלא הם שני ענינים שונים. אבל מהו הקשר ביניהם? - הקשר ביניהם
הוא, אשר האוצר יודע היטב שאנו קושרים את שני הדברים האלה, אם לא
טבחינה כורטלית של טעיפי החוק, הרי טבחינה ענינית אנו קושרים אותם.
אבל לצורך ההחלטה הפורטלית שלנו, אנו צריכים להפריד בין הדברים, משום
שכל תאריך שאנו נקבע לא יבטיח שהממשלה תגיש את החוק.

אם הדברים האלה לא היו ברורים די צורכם,
אני טוכן להענות לדרישה של חברי הועדה - אם תבוא כזאת - להחליט מחדש
סובספציו, במסקט זה שהדברים לא היו ברורים די צרכם.

טר בר-יוסף:

אני רוצה להוסיף כמה הסברים נוספים:
אילו היינו מוציאים עכשיו צו שהיה חל
רק על בנקים ועל אגודות שיתופיות לאשראי, אני מבטיחכם שחלק גדול של
האשראי, אשר ניתן עכשיו על ידי הבנקים, היה עובר לשוק השחור, ויש
דרכים רבות כדי לעשות זאת. אם יהיה חוק כולל המצב יהיה אחר (ואינני
רוצה להביע את דעתי הפרטית כיצד ישפיע החוק הכולל). אם ועדת הכספים
בכל זאת תחליט לקבוע תאריך בחוק, לפחות שהיא תקבע את ה-31 לדצמבר,
כדי שתהיה שהות לדון ולהכין את החוק. אם תקבעו תאריך קודם לזה,
התוצאה תהיה שאנו נעביר חלק לא קטן של האשראי, שניתן על ידי מוסדות
בנקאיים, לשוק השחור.

ש. דיין:

כשאתם אוטרים שחצי שנה איננה מספיקה לכם
בכדי לדון - מאחר שדנים זמן כה רב - אינני
מבין ברור שיש חלוקי דעות, ואין אפשרות אולי ברגע זה להכריע, אבל
לא טפני שלא דנים. אם נדחה את ההכרעה לשנה, בשבועיים האחרונים, לפני
תוך הטועד, יתחילו בדיונים, לא יחנו 11 חודש. לדעתי גם טועד של חצי
שנה הוא גדול מדי. נכון שחלק של האשראי יעבור לשוק השחור של ריבית
לא בנקאית, טפני שהבנקים יהיו כבולים; אבל הרי זהו דווקא הלוחץ על
האוצר, שהוא יביא הצעה כוללת.

אני גם מקבל את הצעת הה"כ בהיר, שיחד עם
קביעת תאריך בחוק נקבל החלטה התובעת טאת הממשלה להגיש את החוק תוך
הטועד שנקבע.

הינ"ר י. גורי:

הכל מעדיפים חוק מאשר טתן צו על ידי
נגיד הבנק, ואנו רואים בזה פתרון טרהייק
לכת. מכיוון שכך, יכול להיווצר מצב, שב-3 באוגוסט לא יהיה החוק טוכן,
ואז טן ההכרח שנגיד הבנק יפרסם צו.

ש. דיין:

טדוע החוק לא יהיה טוכן?

הינ"ר י. גורי:

יתכן.

ש. דיין:

לא יתכן. האוצר צריך לדעת שהוא חייב; אל
יתרשל.

הינ"ר י. גורי:

החודשים האלה הם חודשי קייץ, אחר-כך יש
פגרה ותמיד יש דברים בלתי צפויים טראש.

הקלוקולציה של הזמן איננה יכולה להיות קלוקולציה של טווצר מסויים, כשכל הנתונים הם בידיך ואין כל איכסטים. יש כהן גורמים בלתי צפויים מרש, ואין בטחון שהחוק יהיה טובן ואפשר יהיה לגלגל אותו בכל שלבי התחיקה עד ה-3 באוגוסט. ואז או שהנביד יפרטם צו או יבקש ארכה, ושני הדברים אינם רצויים טנקודת טנט השקפתך.

ט. חזני:

בקודת הכובד היא בחוק הכולל. אם לא יוחק חוק כזה, התוצאה יכולה להיות עוד יותר גרועה טמשר הטצב הקיים. אני טתאר לעצמי שהחוק הכולל יוכן על ידי בנק ישראל ולא על ידי הטטשלה, לא על ידי הטנגנון הרגיל של הטטשלה הטכין חוקים.

מר קיטרון:

הצעת-תזכיר כבר הוכנה על ידי היועץ הטטפטי.

ט. חזני:

אינני טתכוון לניסוח. הבירורים הטוקדטים עם הבנקים וגורמים אחרים, אני טתאר לי שהם ייעטו על ידי נביד הבנק.

מר קיטרון:

כבר עשינו זאת.

ט. חזני:

אם השלב הראשון כבר בסתיים, הטטשלה צריכה להכין את החוק עצמו, ואני חושב שחוצים לה חודש-חודסיים לאחר אישור התקציב. בטידה שיהיה צורך בבירורים עם הטוסדות הכספיים הגדולים, זה ייעשה בודאי - על כל פנים גם - על ידי נביד הבנק. והרי נביד הבנק איננו עטוק בדיונים לקראת אישור התקציב. לכן אינני רואה סדוע, אם יהיה רצון, החוק אינו יכול להיות טובן עד יולי.

אם תהיה הודעה טעל בטת הכנסת בטט ועדת הכספים, כפי שהציע חה"כ בהיר, ואם נוסף על כך נקבע תאריך בחוק, שלפחות בעקפיין|לוחץ|על|הטטשלה - כי עצם העובדה הזו טאט לא יהיה חוק כולל אז נביד הבנק יפרטם צו אשר עלול להביא לתוצאה שלילית, ועובדה זו ידועה לטטשלה - הרי שני דברים אלה, תביעה של ועדת הכספים הטנוטסת על דברי שר האוצר בצירוף תאריך יותר טוקדם בחוק בנק ישראל, טבטיחים שהדבר יקויים.

היור"ר י. גורי:

אני חייב לסאול: האם חברי הועדה טבקטים רביזיה של ההחלטה הקודמת?

א. בהיר:

אני טבקש.

ט. דיינ:

לא טטפיק שחבר אחד טבקש לבטל החלטה.

היור"ר י. גורי:

אני כטה פעטים חזרתי ואמרתי: רק אם מדרש על ידי מספר טטויים של חברי הועדה - לאחר שטטעתי טיש דיון - אענה לדרישה. טאלתי אם יש תביעה כזאת, חבר-הכנסת בהיר ענה בחיוב. לכן אני מעמיד את דרישתו של חה"כ בהיר, לערוך הטבעה חדשה, להצבעה.

הצבעה

הצעת חה"כ בהיר לא נתקבלה

היור"ר י. גורי:

גם לאחר שהצעה זו לא נתקבלה, ההצעה הנוטפת יהוצעה איננה טותרת זאת ואותה טפשר להעמיד להצבעה.

אבסח את ההצעה הטובה:

ועדת הכספים פונה למטלה ומבקשת שתהיה להכיר
חוק ריבית כולל ומקיף; יש להניח את החוק על שולחן הכנסת לקריאה
ראשונה בטווח אשר יאפשר לאשר אותו בקריאה שנייה ושלישית לא יאוחר
מה-3 באוגוסט.

ההצעה בתקבלה פה אחד

מר קיסרוב: ברור... סעיף 1 של החוק כפי שהוגש
נרסח ישתנה והנוסח יהיה, במקרה ה-3
בפברואר 1956 יבוא ה-3 באוגוסט 1956.

אבי גם מבקש להצביע את הסעיף שהצעת,
ושהיו ר' מיטץ אותו, תחילתו של חוק זה סמוך בתקבל בכנסת.

ה צ ב ע ה

סעיף 1 תוקן כנ"ל

בתקבל סעיף 2 כהצעת היו"ר

2. העבודות מסעיף לטעף

1. שינויים בתקציב משרד העבודה לשנת 1855/56 (סס' 68-01/18)

מ. חזני: מה פירוש, הסחלקה לסיקוח על כוח האדם
ושרות לאומי? מהו תפקידה בקשר לכרכי
התכוננות מבחינת כוח האדם?

מר בורדרוב: יחידה זו הוקמה בעיקר בענין ה' ירות
הלאומי. היא גם מטפלת בעניני כוח אדם,
באופן טובה ביותר, אבל מטפלתה היתה צריכה לספול בעניני שרות
לאומי לבנות. היות ויש
לא בתקבלו לעבודה 12 איש כקבע בתקציב, ומאחר שאנו מקפידים את הסאב
כמו שהוגש, אנו מאפשרים להם להעביר מסעיף זה לטעף אחר, רק סמני
שנוכחנו לדעת שיש צורך בהוספת עובד נוסף בסניף הירושלמי
של הסחלקה לסיקוח על העבודה.

מ. חזני: הייתי סבור שעיקר תפקידה של יחידה זו
הוא כוח האדם, והתפלאתי למה עכשיו
רוצים להקטין את התקציב של היחידה הזו. כעת, מאחר שאני יודע שעיקר
תפקידה הוא שרות לאומי לבנות, אני מתפלה למה בחוצים 11 עובדים.

מר בורדרוב: ישנו תקציב ל-12 עובדים אבל מספר העובדים
אינו 12. יש כעת 5 או 6 עובדים, שעובדים
בעניני כוח האדם. היות ובסחלקה לשרות לאומי לבנות אין עבודה רבה,
אינו טרשים להם לסלא את הסחלקה, אמנם לא תמיד אנו מסכימים לאעברה,
כלומר להסתמש בעובדים שמופיעים בתקציבה של יחידה מסויימת היחידה
אחרת, אבל כעת איפשרנו העברה מן השרות המוקפאות.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

2. שינויים בתקציב הפיתוח של משרד התחבורה לשנת 1955/56 (ט"ו 64-02/22)

ס. חזני: כיצד אפשרית ההקטנה? האם בחוצים פחות מדנים?

מר בן-דרור: בקשר לצרכים הדחופים בענין הסלוחות
במכל חיפה, בדגון ובמכל הקיסון, שר התחבורה
החליט לשנות את סדר העדיפויות לגבי עבודות שונות והחליט שזה יותר
דחוף על פני סעיפים אחרים. אמרנו הסכמנו לכך.

ס. חזני: לא מתנגד להעברה זו, אבל כאשר המדובר הוא
במכונות גדולות, זה עושה רושם קשה.
אני מבין שבמסע השנה מתברר שסתיו לא נוצל, אבל כאשר המדובר במכונות
גדולות, כמסקרה הודון, כדבע סיליון ל"י, משום שבמסע השנה מתברר שיש
עדיפות יותר גדולה, זה נראה קצת סוזר. כאשר מביאים את התקציב להישור
והנך מביע לקצץ, מופיע הסך הנוגע בדבר ומסביר שמה שאתה מציג לקצץ
הוא בעל עדיפות ראשונית במעלה. אחר-כך מתברר שיש דברים יותר
עדיפים; מתברר שהעולם לא יתהפך אם הדבר לא ייעשה השנה. זה מעמיד
במפק מסויים את הגמחון הזה, כמסרים טוענים, בטעת הגשת התקציב, שכל
פרט ופרט הוא חשוב ואי-אפשר לוותר עליו.

היור"ר י. גורי: בלי לקחת תחת חסותי שינויים מעין אלו,
בכל זאת הייתי מבקש את חברי הוועדה חזני
להביא בחשבון שזהו אורגניזם חי. אין זו מכונת חישוב שפחשבת דברים
באופן מכני. במסגרת של תקציב המקיף עשרות סיליוני ל"י יכולים להיות
שיקולים אחרים, ואי-אפשר לומר שזה מבטל את האסון. אם אנו שוקלים
את העניין לפי המכתב המונח לפנינו, הרי באשר כאן שנוצר צורך שיש לו
עדיפות דווקא על פני שהצרכים האחרים היו בשעתם במקומם, ששנוצר הצורך
שיש לו עדיפות על פני הצרכים האחרים מציעים לשנות.

ס. חזני: איננו חולק על כך, אני מקבל שזה יותר חיוני.
אני רק מוציא לעצמי טקנה - טענה של דוגמאות
דומות - שאם השרים מוסרים בראשית שנת התקציב שכל פרט ופרט הוא קודם
קדמים, ואם הוא לא יבוצע יקרה אסון - אני רואה שאין זה כך.

אגב, במסקרה קראתי לא מזמן תזכיר של דגון.
הם טוענים שנותה שלוחה הובטחה להם בזמן הקמת המסגורות, היא לא בוצע עד
עכשיו, ועל ידי כך הם לא הגיעו לניצול סלחה של האפשרויות. זה רק מחזק את
הצעת-ההעברה הטוענת לפנינו.

מר בן-דרור: יש הגדל יסודי בין העברות בתקציב הרגיל
ובין העברות בתקציב הפיתוח. ברור שבתקציב
הפיתוח ההעברות דנות בתוכניות העולות במכונות גדולות מה שאין כן בתקציב
הרגיל, בו ההעברות נוגעות להעברת פקיד ממחלקה למחלקה או הוצאות אחרות
המסתכנות במכונות קטנים.

אשר לטענת חה"כ חזני, לעולם איננו מצליחים
להכביש לתקציב את כל הדברים הדחופים, זהו רק ענין של שיקול מה דחוף יותר
ומה דחוף פחות, ושיקול זה יכול להשתנות. אין אנו מוסרים שכל מה שלא
הכנסנו בתקציב הוא לדעתנו בלתי דחוף, אלא חשבנו שדבר אחר הוא יותר דחוף.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

3. שינויים בתקציב הפיתוח של משרד התחבורה לשנת 1955/56 (ט"ו 65-02/22)

א. הרצפלד: גם כאן ההעברה היא מטסק לטסק, ואני מוסר
מטסק לטסק מפני שההוצאה היא לאיזה דבר מסוי.
אך, האם הקלקולציה בזמנו היתה נכונה? אם רוצים להכין מקום למבדוק,

הסכום הזה כולו הכרחי; או שמבטלים את כל הסעיף הזה, או אוטרים; התברר שמפטר לעשות זאת ב-200 אלף ל"י במקום ב-500 אלף ל"י. אבל דומני שאין מתקבל על הדעת שאפשר להכשיר את המקום למבדוק ב-200 אלף ל"י אם האוסדן הראשון היה 500 אלף ל"י.

מר בן-דרור: פירוש הדבר הוא שהשנה בוצעו להקטרת מקום למבדוק רק 200 אלף ל"י, אבל התוכנית בטלוגה תעלה 500 אלף ל"י.

א. הרצפלד: כלומר, בתקציב החדש נצטרך להשלים את הסכום הזה.

הצעת ההעברות הנ"ל אושרה

4. שנויים בתקציב הרגיל של משרד החקלאות לשנת 1955/56 (מס' 77-01/11)

מר בן-דרור: בכל היחידות הסגורות שמופיעות במלנו בתקציב של 100 ל"י, כלומר שהן יחידות המכסות את תקציבן מהכנסותיהן - גם בפעלי התחבורה, במידה שזה קיים - אין אנו משלמים את ההתיקרות מהתקציב הסיווגי, שהוא בחלקו סיווגי להתיקרות, אלא אנו אוטרים שהיחידה עצמה צריכה לכסות את ההתיקרות. משום כך הכנסנו תוספת שכר של מפעלי התחבורה והדואר לתקציב הנוסף של מפעלי התחבורה והדואר, כי אלה הוצאות המכסות מהכנסותיהם של המפעלים. כן הדבר לגבי המדפיס הממשלתי והיחידה לציווד כבד, שהוצאותיה מכסות מהכנסותיה.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

5. שינויים בתקציב הרגיל של משרד המסחר והתעשייה לשנת 1955/56 (מס' 79-01/13)

מר בן-דרור: זוהי ריאורגניזציה בתוך המשרד.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

6. שנויים בתקציב הרגיל של משרד המעד לשנת 1955/56 (מס' 66-01/17)

א. הרצפלד: זוהי העברה מדבר בלתי פרודוקטיבי לדבר בלתי פרודוקטיבי - משכר עבודה להחזקת מכונניות. אני יכול להבין שמקסימום את הסכום בסעיף, שכר עובדים, אבל מה גרם לכך, שדווקא בחודש זה יש גרעון בסעיף, החזקת מכונניות? אינני מתנגד להעברה זו, אבל אני רוצה שדברי יירשמו בפרוטוקול.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

7. שנויים בתקציב הרגיל של משרד התחבורה לשנת 1955/56 (מס' 78-01/22)

מר בן-דרור: זהו ענין טכני. כידוע ישנם שני סעיפים הנוגעים להחזקת מכונניות בלתי ותיקונים. קבענו שמשלמים בעד תיקונים 850 ל"י לשנה ועבור בלתי - 500 ל"י לשנה. ה"מרכז לשירותים טכניים" הוא קבלן שחייב להחזיק את המכונניות

הממשלה לירות בתנועה - זאת הוא עושה בקבלנות - על סמך התשלום של 850 ל"י לשנה עבור כל סכונת מסלולית. היות ולא רצינו לעורר טענות ביחס להחזקתן של סכונות חדשות וישנות - באשר התיקונים בסכונות ישנה עולים יותר מאשר בסכונות חדשה - קבענו את הסכום הממוצע, ואת משרד מסויים מקבל סכונות ישנה אין זה צריך לנפח את תקציבנו.

י. בדר:

האם תשלום זה של 850 ל"י כולל גם את מסכורת העובדיה?

מר בן-דרור:

זה כולל את מסכורת העובדים של המוסכים.

י. בדר:

עובדי המדינה המסוננים על המוסכים, האם מסכורתם משתלמת מסכום זה?

מר בן-דרור:

כן.

י. בדר:

בכל זאת אני חושב שהסכום של 850 ל"י הוא מוגזם. יוצא, שהתיקונים של כל סכונות מסלולית עולים כ-70 ל"י לחודש.

מר בן-דרור:

אני סוכר לומר שלדעתי זה פחות מדי, כי יש להביא בחשבון את גיל הסכונות הממשליות, יש להביא בחשבון שחלק מהן הן סכונות מסא וטנדריים ואילו אחוז הסכונות הפרטיות הוא די קטן. נוסף על כך חלק מהסכונות האלה נוסעות בערבה, בנגב, לכן התיקונים עולים למעשה בזול.

גם סכומי הבלאי בכנסים לקרן. היות

ולא בכנסו סכומים המספיקים להחזקת כל הסכונות, אנו עושים את ההעברות הפורמליות מסעיפים אחרים כדי להשלים את הסכום הדרוש לתיקונים אלה.

ב. לוי:

אני מבקש הסבר ביחס להקטנת התשלום לרופאי משרד הבריאות.

מר בן-דרור:

זה נובע מתוך אי-ניצול יל הסכום המופיע בטעיף זה. בזמנו עשו הערכה של מספר האנשים שיבואו לבחינה, אולם באו פחות ולא נוצל כל הסכום.

א. הרצוג:

סעיפים דומים מעוררים ספיקות, לא לעצם הענין - אני מאמין שזה אמת - אבל מה פירוש הוספת סכומים להחזקת סכונות? זה לא עושה רושם טוב.

א. בהיר:

אבקש להסביר לנו סקירה על עבודת המוסך.

מר בן-דרור:

בדברי ההסבר לתקציב החדש תופיע סקירה על פעולת ומבנה המוסך.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

8. שנויים בתקציב הרגיל של משרד האוצר לשנת 1955/56 (מס' 83-01/05)

מר בן-דרור:

גמרנו מחזור באביב 1955 והארי האלטת הממשלה בקשר לקיצוצים בכל משרדי הממשלה, כדי לשלם את תוספת השכר, החלטנו שבית-המספר איננו עומד בסדר הראשון של עדיפויות והאוצר הראה דוגמה שהוא מקצץ קיצוץ ריאלי במחז מסעיפי התקציב שלנו. לא פתחנו מחזור חדש בשנה זו.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

9. שנויים בתקציב הפיתוח של משרד החקלאות לשנת 1955/56 (ט"ו 11/02-84)

מר בן-גוריון: זוהי העברה טהלורואות להסקעות.

הצעת ההעברות הנ"ל - אושרה

3. שאלות ותשובות - בהשתתפות שר האוצר

היו"ר י. גוריון: את שארית הזמן אנו נייחד לשאלות אשר האוצר לפני כן בדצמבר להביא לידיעת שר האוצר - כדי שזה לא ייודע לך מעל בפת הכנסת - שבקבוצת הדיון על החוק בנק ישראל קבעה הועדה - גם בהסתמך על הודעתך מעל בפת הכנסת שלא תחנוד לקביעת מועד -את התאריך ה-3 באוגוסט 1956.

זה

יחד עם זאת הוברר לנו שג'ן/מטיג את אותה מטרה, שהמטלה תגיש חוק כולל ומקיף יבוצע לריבית, אם אנו מעתיקים את התאריך - גם אילו מחקבו אותו לגמרי - כי זה אושר שהנביא של בנק ישראל צריך לפרסם צו לכל המאוחר בתאריך הנקוב, אך אין זה מבטיח שהחוק יוגש. לכן החליטה הועדה לפנות אל שר האוצר - וגם כאשר אופיע מעל בפת הכנסת ואביא את החוק מודיע על כך - ולבקש אותו ואת המטלה, שבת החוק תקיף, על מנת שתוכל להביא את לקריאה ראשונה בסועד מתאים שיאפשר את אישורו הסופי, בקריאה שניה ושלישית, לא יאוחר מה-3 באוגוסט.

שר האוצר ל. אשכול: לשם מה פנייתכם כאשר אני בעמדי הודעתי? הרי התחלתי בזאת, שהיות והמטלה הביעה לידי מסקנה שצריך להביא חוק כללי בענין הריבית, גם של הבנקים וגם של כל מיני נושכי נשך, זהו הניסוח להגיש את החוק שהגשתי. למה אתם צריכים להגיד שאתם מבקשים מאת המטלה להביא חוק?

היו"ר י. גוריון: הבקשה שלנו איננה עומדת במתירה עם מה שאמר שר האוצר. אנו אוסרים שקצב הכנתו של החוק יותאם לכך שהוא יאושר לא יאוחר מה-3 באוגוסט 1956.

שר האוצר ל. אשכול: אני בכל זאת שואל; לשם מה זה נחוץ? אם אתם נותנים למטלה זמן עד ה-3 באוגוסט. המטלה מבינה שהיא צריכה להביא את החוק עד ה-3 באוגוסט.

היו"ר י. גוריון: למי זה מזיק אם באשר זאת?

שר האוצר ל. אשכול: זה מזיק לטעם הטוב. לשם מה אתם צריכים לזרז את המטלה? המטלה מודיע מעל בפת הכנסת שהיא רוצה להביא חוק; אתם באים לנסות ואוסרים: אנו רוצים שהמטלה תביא חוק. נניח - הדתם את הענין בועדה הכספית אני לא הייתי. כולם הסכימו שצריך למחוק את ההגבלה, והרי חוק בעניני ריבית הוא טאד כסובך - מתרח עד אברהם אבינו, דרך האפיפיור ועד היום הזה ניסו בחוקים ומין זה מועיל. ואז כל הועדה אסרה: צריך לבטל את ההגבלה הזאת, להשאיר את האפשרות פתוחה. דווקא אנו באוצר אסרנו לנביא: לצד טענות יש נימוקים כבדי-משקל, אבל בכל זאת אין זה יתכן שאנו ניתן עוד הצדקה חוקית, מוסרית לנושך הבטך.

בזמנו אמר לי הנביא הכל בוועדת הכספית הסכימו שחוק זה לא יטייע כלל, למטר בלשם הריבית. טענה כך החליטו להתיר לי את הנוד () ומה שאמר בכנסת היה מבוטל על מה שהייתי יודע () ידעתי ערערו על עמדה זו מטרנו: לא יתכן. אנו יודעים שגם בחוק יהיה קשה ללחום נגד הריבית הבלתי חוקית - כמו שקשה ללחום בהברחה - אבל מוטב שיהיה חוק. ומאחר שאני מודיע מעל בפת הכנסת שהמטלה רוצה להביא חוק,

אינני חושב שיש טעם שאתם תזרזו את המטלה.

ס. חזני:

אני סבור שאין כל סתירה ראוי פגיעה בטעם הטוב. הודעת היו"ר תהיה בערך כזאת: שר האוצר הודיע אתמול על בטת הכנסת שהמטלה עומדת לאביז חוק כולל; מאחר שועת הכספים האריכה את תוקף החוק החדון - של בנק ישראל - עד ה-3 באוגוסט, מבקשת ועדת הכספים שהחוק הכולל יוגש עד ה-3 באוגוסט. החידוש נובע מתוך כך שועדת הכספים קבעה תאריך, והיו"ר יסתמך על דבריו.

היו"ר י. גורי:

התאריך, גם גילו סחוקו אותו כליל, אינו מבטיח באופן פורמלי שהחוק הכולל יוגש באישה תאריך שהוא. פה נתעוררה הדאגה שלא יספיקו להעביר את החוק שיוגש דרך כל שלבי התחיקה, כי בניתיים תהיה פגרת הקיץ. הטענה איתה שלא ירצו לבקש ארכה נוספת, אם לא יוגש חוק כולל הנגיד יצטרך להפעיל את סמכותו, ושני הדברים אינם רצויים.

לכן אנו מפנים את תשובת לב המטלה - וזהו השינוי שאני יכול להכניס בהודעה - שכאחר והכנסת יוצאת לפגרה, יש להחייב את הכנת החוק כדי לאפשר את העברת החוק שלבי התחיקה עד ה-3 באוגוסט, על-מנת שלא לבקש ארכה או שנגיד הבנק יפעיל את סמכותו.

אם שר האוצר בכל זאת רואה בכך פגיעה בטעם הטוב, אני מוכן ליישר קו.

שר האוצר ל. אשכול:

אינני רוצה לעמוד על כך; הסכמתם שהסכמתם.

היו"ר י. גורי:

כעת אפשר לסאול את שר האוצר שאלות אחרות.

א. הרצפלד:

אינני יודע אם שאלתי בוגעת לשר האוצר או לשר החקלאות, אבל אני רוצה להטותה אל שר האוצר (ועל ידו אל משרד החקלאות). שאלתי בוגעת. לטעמי בו נמצא ענף הדייג. כידוע טעב זה הוא בכל רע, אנו מגיעים לטעב כזה שכל ההשקעות שאנו עשינו - והמטלה עתה השקעות די ניכרות - וכל הכלים שהעמדנו בפתח פחות או יותר טוב, חלק מזה עומד כבר ללא ביצול. כפי שידוע לי אלק כבר שובת, ונדמה לי שמעט הפליטה שנשארה, גם הם יפנו לאותה דרך של אי-שימוש בכלים, ואולי על ידי כך נגיע לביטול הענף הזה, שהיה ענף חשוב בארץ, בעל פרספקטיבות לעתיד לבוא. אני שואל את שר האוצר, ועל ידו את שר החקלאות, מה חושבים לעשות בקשר עם המצב הזה? יתכן ויש מקום להביא איזו הצעה, או הסבר - מה עושים או מה חושבים לעשות. אינני מבקש תשובה תכף, אבל נדמה לי שיש מקום להסבר טקיי מצד שר החקלאות.

א. בהיר:

בועדת הכספים, בזמן הדיון על התקציב הנוסף, סוכם לפנות לאוצר בקשר עם 500 היחידות לעליית הנוער. האוצר הודיע שלא יוכל להכניס סכום זה לתקציב הנוסף, על כן ועדת הכספים פנתה בבקשה שידאגו לפתרון הבעיה הזו מתקציב החדש. אני מבקש משר האוצר לוטר לבנו משהו בקשר לפנייתו של הועדה.

נ. לוי:

ברצוני לשאול בקשר ל-200 אלף הל"י שהוקצבו לפיצויים בעקבות נזקי השטונות. האם הכסף הזה ישנו כבר לחלוקה, ואם לא - מתי?

ס. חזני:

אני מצטרף לשאלה זו לגבי כל הסכום - 500 אלף ל"י (כולל התוספת שהוולט עליה).

שר המוצר ל. אשכול:

לשאלת האחרונה: הטיפול יהיה במסגרת התקציב, כמו לגבי כל סכום שכנס לתקציב. הכסף טרם נכנס, אינני יודע מה תהיה הטכניקה, אבל ברור שדווקא בסעיף זה לא נשתתף. אני בטוח שהכסף טרם נכנס לקופה, אבל אין זה מוטב שבסעיף זה דווקא ננהג בכל החוסרה.

בקשר ליחידות לעליית הנוער: גם בתקציב השיכון החדש נחוצים לנו כ-55 מיליון ל"י כדי לשלם את מה שבונים, ובמסגרת עוד כמה אלפי טשפות במעברות ובפחונים. אנחנו מחפשים דרך וחושבים להביא הצעה - וועדת הכספים אם תרצה תוכל לאשר אותה ולהתחייב בה - להתיר לשר המוצר להתחייב על עוד 2000 - 3000 יחידות, וזה למעשה על חשבון 6000 יחידות שיסגן עדיין במעברות, על חשבון יחידות לקליטת נוער, ויגבי אציע את המחצית מזה.

אנו מקבלים על עצמנו את ההתחייבות לשנה הבאה, מחייבים כבר את התקציב לשנה הבאה, אבל היות ויש חברים בוועדת הכספים שיש להם זכרון לקוי, תואילו להתחייב בכתב ולהכניס זאת בחוק.

בענין הדייג הטוב מאד לא סרנין ולא משמח, אבל טוענים שיש צורת בים, והסכומים שהסקענו הם עצומים. אם לדבר פר-יחידה, המדובר הוא על הפסדים, או סובסידיות של 2000 - 3000 ל"י ליחידת דייג. כלומר למשפחה. בתוך הסובסידיות אנו מחפשים איזה פתרון.

א. בהיר: החלטת ועדת הכספים בקשר לעליית הנוער היתה אחרת.

הישיבה נעולה בשעה 11.15.